

Leosa Janacka Kwartet Smyczkowy Nr 1 "Kreutzer Sonata"

Wpisany przez bluesever
Niedziela, 14 Sierpień 2016 11:03 -

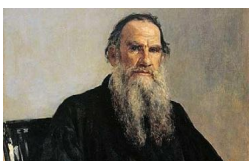
Leosa Janacka Kwartet Smyczkowy Nr 1 "Kreutzer Sonata"

Co łączy Tolstoja, Beethovena i wirtuoza skrzypiec z młodą zamężną Czeszką ? Jest to inspiracja dla skomponowania przez Janacka jego dwóch kwartetów smyczkowych. Heroiczna sonata na skrzypce i fortepian Beethovena, mroczna i wstrząsająca nowela Tolstoja oraz głęboko opisowy i uczuciowy pierwszy kwartet smyczkowy Janacka łączy ta sama nazwa: **'Kreutzer Sonata'**.

Rodolphe Kreutzer, francuski skrzypek, który zignorował dedykację Beethovena i nigdy nie zagrał jego sonaty (podobno twierdził, że jest niegrywalna)dzisiaj znany jest z księgi użytecznej dla młodych skrzypków, ale wcześniej jego nazwisko było bardzo wartościowe i nie przypadkiem było w tytule trzech wielkich dzieł.

Leos Janacek - String Quartet No. 1, 'Kreutzer Sonata'

W noweli Tolstoja kobieta usidlona w małżeństwie bez miłości gra na fortepianie sonatę Beethovena z szykownym skrzypkiem i wydaje się uniesiona w muzycznej namiętności. Jej mąż, trawiony zazdrośnymi fantazjami, skraca biznesową podróż i wraca niespodziewanie do domu, już po północy. Znajduje żonę razem ze skrzypkiem w jadalni, w pełni ubranych, ale pogrążonych w intymnej rozmowie. Przekonany, że jest zdradzany zabija ją w napadzie wściekłości. Ponieważ narracja Tolstoja prowadzona jest z punktu widzenia zazdrośnego męża nigdy nie dowiemy się co zaszło między nie nazwaną z imienia żoną i jej partnerem od sonaty.

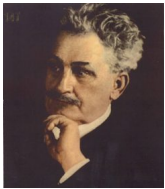
Lew Tolstoj

Leosa Janacka Kwartet Smyczkowy Nr 1 "Kreutzer Sonata"

Wpisany przez bluesever

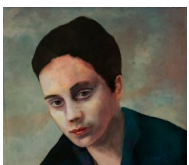
Niedziela, 14 Sierpień 2016 11:03 -

Pierwsze kwartety smyczkowe Leosa Janacka narodziły się z jego miłości do Kamili Stösslovej. W 1917 roku, 63-letni kompozytor zakochał się w młodej, 25-letniej kobiecie. Chociaż zadurzenie miało tylko jeden kierunek i Janacek był w pełni tego świadomy, Kamila stała się dla niego inspirującą Muzą. Obydwoje żyli w swoich małżeństwach, mieszkali w różnych miastach ale prowadzili bogatą korespondencję.

Leos Janacek

„Tak jak obsesją była Kamila tak samo Janacek miał obsesję na punkcie krótkich muzycznych idei, które mogły dostarczyć maksimum emocjonalnego uderzenia w jak najmniejszej ilości nut”
– pisał komentator dzieł Janacka, Rob Kapilow.

Kamila Stösslova, portret

Leosa Janacka Kwartet Smyczkowy Nr 1 "Kreutzer Sonata"

Wpisany przez bluesever

Niedziela, 14 Sierpień 2016 11:03 -

Pierwszy Kwartet Smyczkowy skomponowany jesienią 1923 roku wykorzystuje opowiadanie Tołstoja "Kreutzer Sonata" jako źródłową inspirację. „Wyobraziłem sobie nieszczęśliwą kobietę, udęconą i zdolowaną taką jaką opisał rosyjski pisarz Tołstoj w swojej Sonacie Kreutzerowskiej”, zwierzał się Janacek w jednym z listów do Kamili. Janacka w tej noweli pociągał dramatyczny pośpiech i ekstremalne emocje, które z sukcesem przeniósł na serię muzycznym wydarzeń.

Rodolphe Kreutzer

Leosa Janacka Kwartet Smyczkowy Nr 1 "Kreutzer Sonata" został napisany w krótkim czasie, między 13 a 28 października 1923 roku, podczas wielkiej kreatywnej koncentracji. Praca została poprawiona, na rękopisie, w pierwszym tygodniu listopada.

Janacek z żoną

Utwór wydaje się być zbudowany jako zestawienie melodycznych i rytmicznych fragmentów. Melancholijna pierwsza część, z otwierającym wznoszącym się motywem, ustawia nastrój całego utworu. Narrator opowiada nam historię, którą usłyszał od nieznanego w pociągu. Scherzo w części drugiej, dosyć posępne, także tworzone jest z fragmentów; tempo jak w polce, pasaż tremolo grane *sul ponticello* (przy moście), motyw trochę związany z tematem od Beethovena, który będzie ważniejszy w następnej części. Ta trzecia część przytacza drugi, wolniejszy temat z pierwszej części sonaty Beethovena, po raz pierwszy w metrum na 8. Zdeformowane i maniackalne powtarzanie tego tematu podpowiada nam, że słyszymy słowa zazdrosnego męża. W czwartej części widzimy powrót wznoszącego się motywu z początku utworu, tym razem jednak w niskich rejestrach, temat grany przez pierwsze skrzypce pobrzmiewa „*jak we łzach*”. Dramat zmierza do fatalnego końca.

Janacek z Kamilą Stosslovą

Janacek napisał kiedyś: „*Twierdzę, że czysta muzyczna nuta nie oznacza niczego dopóki nie jest spięta z życiem, krwią i umiejscowiona; inaczej jest tylko bezwartościową zabawką.*” Czytając listy Janacka, Rob Kapilow robił aluzje, że kompozytor zdawał sobie sprawę z fikcyjnego fabularyzowania swojej miłości. Jednak fikcja musiała być niesamowicie realna, niosąc go do komponowania kolejnych świetnych utworów. „*Być może w obszarze inspiracji różnica między fikcją a prawdą jest nieważna*”, mówił Kapilow.

Leosa Janacka Kwartet Smyczkowy Nr 1 "Kreutzer Sonata"

Wpisany przez bluesever

Niedziela, 14 Sierpień 2016 11:03 -

„W każdym razie powinniśmy być szczęśliwi i kreatywni z naszymi imaginacjami tak jak Janacek ze swoimi.”

Leos Janacek

Kwartet nr 1 miał swoją premierę w Pradze, 17 października 1924 roku, w wykonaniu Bohemian Quartet. Po czym w roku następnym został uznany za dzieło wybitne po wykonaniu na Festiwalu Muzycznym w Wenecji. W 1927 roku utwór został zagrany po raz pierwszy w Nowym Jorku.

Sonata Kreutzerowska